

ga bolj humanega razvoja pokrajine. Tako kot ne moremo biti vsi geografi akademiki, tako tudi vsaka pokrajina na tej ljubi Zemlji ne more biti bogata, razvita... Lahko pa za vsako pokrajino najdemo in predlagamo najustrežnejšo razvojno pot do bolj humanega preživetja. To je naša naloga!

Ko bo geografija sposobna dosledno opraviti takšno sintezo spoznanj, od osnovnošolske stopnje do akademskih raziskav, bo postala družbeno zanimivejša, iskana in cenjena. Potem posamezni politiki, zveze, novinarji,

idr., ne bodo citirali samo npr. Bajtovega inštituta ali kakšnega sociologa, ekonomista, idr., ampak bodo citirali tudi geografski inštitut in kakšnega geografa. Bivši učenci, ki so poslušali le osnovnošolsko in srednješolsko geografijo, pa ne bodo znali le naštevati in razlagati probleme v posebnih pokrajinah, ampak bodo poznali tudi njihove možne rešitve. In ko bodo ti ljudje na odgovornih mestih, bodo vedeli koga morajo pritegniti za reševanje posameznih pokrajinskih in razvojnih problemov.

ŠOLSKA GEOGRAFIJA NA SVETOVNEM KONGRESU

Tatjana Ferjan

Tudi področje šolske geografije doživlja bistvene spremembe. O teh problemih so spregovorili na svetovnem kongresu. Šolska geografija (pod sekcijo K: geographical education) je bila po programu IGU zastopana s 5 tematskimi sklopi:

1. učni programi in geografsko mišljenje,
2. opazovanje okolja in učenje v prostoru,
3. geografija in vplivno področje,
4. razvoj geografskih spretnosti,
5. geografija in učna sredstva.

Prispevki so prišli iz različnih držav in sicer skupaj 24 in to iz ZDA 5, iz Kanade, Velike Britanije, Nizozemske, Hong Konga, Italije in Indije po 2 ter iz Avstralije, Argentine, Danske, ZR Nemčije, Finske, Francije in Jugoslavije po 1. Vsi referati, razen enega iz Argentine, ki je bil poster, so bili v obliki predavanja.

Vsebinsko prispevki obravnavajo:

- geografijo v učnih programih, problematiko geografske misli na različnih stopnjah izobraževanja

- računalnik v geografiji in druge oblike dela
- referati, ki ne sodijo v ti dve skupini.

Nekaj povzetkov iz referatov: I. Prispevek iz ZDA (Harper, 230): Potreba poznavanja današnjega sveta: Potreba za vse otroke je, da razumejo današnji svet. Današnji svet je kompleksen. Del sveta je moderen, del pa ne. Naloga geografije v šoli je razumevanje sodobnega sveta.

Prispevek iz Italije (Piacente, 452): Prispevek k razumevanju fizično geografskega okolja kot integralnega materialnega sistema. Kompleksnost naravnega sveta, ki ga predstavimo kot rezultat medsebojnih odnosov med fizičnimi in po človeku povzročenimi elementi, mora biti osnova tudi v osnovni šoli. Novi šolski program pri njih je stopnica k temu. Izvajati so ga začeli 1987/88.

Prispevek iz ZDA (Stoltman, 577): Razvoj geografske vzgoje v 80 letih v ZDA: Geografska vzgoja ima v ameriških šolah v 88 letu večjo bodočnost, kot jo je imela kdajkoli v 20.

stoletju. V zadnjih 50 letih je imela geografija nevidno mesto. V sestavku obravnava pomembne dogodke, ki so pomagali k renesansi geografske vzgoje v ZDA. In sicer: podčrta mnenja publike, da je geografija pomemben šolski predmet, navaja poročilo študijskih skupin in raziskovalcev o spremembah statusa geografije v osnovni šolski vzgoji. Govori o programu, ki je v 70 letih doživel poudarek na geografiji, in se nanaša na razvoj strategije učenja.

Prispevek iz Nemčije (Volkman, 620): Spremembe programov v Nemčiji kličejo po vrnitvi regionalne geografije v šoli. Zagotavljajo, da regionalno zasnovan učbenik daje več reproduktivnih znanj kot tematsko organiziran.

Prispevek iz Hong-Konga (Speak, 569): Geografija, vzgoja in tretji svet: govori o dilemah, ki se tikajo geografske vzgoje. Bistvene spremembe so bile po letu 1960, zlasti v 70 in 80 letih, tudi s pedagoškega stališča. Prvo vprašanje se tiče sprememb v geografskem programu in drugo vprašanje pa učitelja v razredu pri izbiri metod. Pravi, da se mnogo piše o geografiji v tretjem svetu, malo pa o problemih učiteljev v tretjem svetu. Pravi, da ti kreirajo tretji svet.

Prispevek iz Indije (Sinha, 546): Geografski program v letu 1990 v Indiji: Učni načrti so v stalni spremembi. Zelo težko je pisati o bodočnosti, ker tu igra vlogo več faktorjev. Sestavek govori o bodočnosti geografije. Trditve slone na trenutnih trendih v šoli v splošnem in posebno v geografski vzgoji. Zahteve učnega načrta se zrealijo skozi zahteve vzgoje. Poudarek je na razvoju spretnosti bolj kot na znanju. Pomembne so lokalne študije, ki dajejo možnosti za direktno opazovanje. Ekspanzija multimedijskih sredstev: radio, TV, računalniki bodo poenostavili učni proces v geografiji.

Prispevek iz Indije (Sen, 518): Moderni trendi v geomorfološki vzgoji v geografskem programu v Indiji. V širokem okviru fizične

geografije ima tudi geomorfologija svoje mesto na indijskih univerzah, vendar je pri njih drugače kot v ZDA.

Prispevek iz Finske (Rikkinen, 489): Razvoj učnega programa in geografske misli na Finskem: Govori o odnosu med šolsko in univerzitetno geografijo in o odnosu med šolsko geografijo in biologijo. Daje dva grafikona, kjer grafično predstavlja odnos in spremembe po letih.

II. Prispevek iz ZDA (Wheeler, 633): Raba računalnika pri kartografskem risanju horoplet v regionalnem geografskem kurzu. Računalniško risanje kart je pogosta metoda v kartografiji. Risanje z računalnikom v splošnih geografskih kurzi zelo dvigne interes študentov. Računalnik ima vpliv tudi pri učenju informacij, konceptov in tehniki risanja kart. Študentje pri tem skrajšajo čas, ki bi ga sicer porabili. Sledi opis programa.

Prispevek iz Danske (Larsen, 323): Uporaba računalnika za študij okolja. Vreme je predmet proučevanja na vseh stopnjah. Klimatski podatki opisujejo življenjske pogoje, pomembni so za študij okolice, onesnaženosti v njej. Avtomatska postaja je za to dobra in to je pedagoško zelo priporočljivo. Z računalniki številne podatke lahko ilustrirajo in podatke tudi primerjajo.

Prispevek iz Nizozemske (Trimp, 599): Uporaba računalnika za simulacijo življenjske situacije v geografski vzgoji. Literatura prispeva h geografskemu izobraževanju, k razumevanju okolja. Interaktivna literatura, (computer adventure) lahko nadomesti knjige s povezo osebni izkušnj (private geography) s podatki, ki rokujejo z različnimi stopnjami analiz (academic geography). Razvoj tega pripomočka tu obravnavajo.

Prispevek iz ZDA (Sharpe, 523): Povezani program za izobraževanje fizične geografije in fizične geologije. V splošnem v geografiji in geologiji ne uporabljamo računalnikov v skupnem programu. Glavni razlog za to je

pomanjkanje takih programov. Pojavila se je potreba po razvoju in povezavi serije programov in laboratorijskih vaj, t.i. courseware, ki bi jih uporabljali v fizični geografiji in geologiji. Programi so grafično orientirani in označujejo okolje. Podobnost z naravo pomaga učenec razviti sposobnosti in znanje, ki jih rabijo. Študentje se tudi usposobijo za delo z računalniki, ki so potrebni v njihovem znanju.

Prispevek iz Velike Britanije (Kent, 295): Geografska učilnica - videoprojektor. Ta prispevek govori o videoprojektorju, kar povzroča spremembe v načinu učenja v moderni geografski učilnici.

Prispevek iz Italije (Piacente, 451): Funkcionalnost kartografskega jezika v fizično geografski vzgoji v srednji šoli. Sestavek govori o pomenu dela s kartami; rezultati so dobjeni na daljšem raziskovalnem obdobju z učitelji in učenci. Osnovne tematske karte se lahko uporabljajo za predstavitev in opis osnovnih elementov. Vsi znaki so lažje razumljivi kot pisana beseda. Uporabnost kart je različna, interpretacija in izdelava kart pa zelo pomembna pri memoriranju.

Prispevek iz Jugoslavije (Ferjan, 182): Terensko delo potreba sodobnega pouka. Sestavek govori o prednosti terenskega dela pred poukom v razredu. Navaja štiri primere: kartiranje mesta Ljubljane, analiza živilskega trga, kartiranje rabe tal na podeželju in vremensko opazovanje. Uspešnost teh vaj ugotavljamo primerjalno med skupinami v istem ali vzporednem razredu. Odvisna je od zainteresiranosti učencev, njihovega predznanja in sposobnosti. Učenci radi delajo na terenu in so pri tem ustvarjalni.

III. Prispevek iz Nizozemske (Vlaanderen, 619): Projekt poenostavitve učenja za vidno prizadete učence v geografski učilnici. Ta

projekt (project by touching) se je začel v letu 1980 in je usmerjen zlasti:

- produkcija materiala za 7. stopnjo in 1. letnik srednje šole
- osnovno delo z grafi in kartami
- predstavitev Nizozemske na kartah. Osnovno sredstvo je "swell paper".

Prispevek iz Avstralije (Hall, 225): Učenčev odnos do vojne, miru in mednarodnih konfliktov. Prispevek proučuje kdaj in kako so učenci zainteresirani za vojno, mir in mednarodne konflikte. Odvisno je od starosti, spola, izvira informacij in vrste šole.

SKLEPNA MISEL

1. Referati govorijo o položaju geografije v izobraževanju po svetu. To ima dvojen pomen in sicer:

- za učitelje, da spoznajo to problematiko v svetu in
- za teoretike, ki se ukvarjajo s to problematiko (razvoj geografske misli, položaj geografije, povezanost geografije, zastopanost geografije v izobraževanju).

2. Računalniki bodo v bodoče široko zaživeli tudi v srednjih učnih programih, kajti v tej smeri bo šel razvoj.

Kakšen pomen imajo referati za nas? Za naše šolske potrebe se mi zdijo pomembni poleg teoretičnih referatov prispevki, ki obravnavajo zlasti delo z računalniki. Široka geografska problematika, ki zadeva šole različnih stopenj je pokazala, da je tudi na tem področju velika aktivnost. Mislim, da so tematike, ki so bile predstavljene na kongresu, aktualne tudi za nas.

Abstracts of 26th Congress of the International Geographical Union, Volume 1,2, Sydney 1988.

